

Avertizori de integritate pe cont propriu

În statele europene, se învață încă de la școală despre cât de important este să fii activ civic și să sesizezi autoritățile despre orice neregulă despre care cunoști. Astfel, se crede, prin implicarea fiecăruia, poate fi construită o societate prietenoasă tuturor. Celor care raportează eventuale cazuri de corupție li se spune ”avertizori de integritate” și unica obligație pe care o au este să acționeze cu bună-credință. Ulterior autoritățile sunt cele care vor determina dacă a existat sau nu vreo ilegalitate în acel caz.

Pornind de la practicile pozitive din vest, de curând, și autoritățile Republicii Moldova, s-au declarat pregătite să aplece urechea la cetățeanul de rând. Astfel, pe diferite căi, dar tot mai insistent, cetățenii sunt îndemnați să anunțe autoritățile atunci când află că cineva a comis o ilegalitate. În realitate, însă, puțini răspund apelului, iar cei care o fac, de obicei nu mai ajung să vadă abuzatorii și infractorii pedepsiți, nu sunt înțeleși de societate și, cu atât mai mult, nu sunt protejați, așa cum spune legea.

“Televiziunea îi prinde pe toți, poliția – pe nimeni”

Nicolae Petrovici știe nu doar din auzite cum e să mergi ”contra curentului”. Într-un sat în care fiecare al doilea își câștigă existența din extragere ilegală de piatră și din arderea varului, un ecologist, chiar dacă este bine intenționat, este văzut cel puțin ca un ciudat.

”În 2007 au făcut așa bubuituri parcă a fost cutremur de pământ. Eu eram acasă. S-au cutremurat casele, la alții au crăpat steclele, ușile, au fost probleme. Foloseau dinamită, făceau bortă prin piatră și când puneau și explodau vă spun că se tremurau. Am fost nevoit să mă adresez la procuratura din Edineț. Dacă m-am adresat, am zis că s-a rezolva ceva. Mă duceam la el în fiecare lună, în fiecare ceas și spuneam cum se face și când. Spunea – bine domnule Petrovici, aici la mine în carnet scrie. Așa umblu de atunci și până azi. Procuratura asta de azi tot așa îmi spune”, mărturisește Nicolae Petrovici.

Nicolae Petrovici a făcut și o estimare a volumului de piatră care s-ar fi furat din Defileul Trinca în ultimii ani. Asta, chiar dacă, din 2006, zona a fost declarată monument al naturii, și legea spune că autoritățile ar trebui să facă tot pentru a o proteja.

”Până în 2011 au fost 77 de milioane de lei prejudiciu, dar din 2011 s-au mai furat cam patru mii de cuburi de piatră. Îl întreb pe domnul procuror general, care îl înlocuiește acum, cine va răspunde pentru acest prejudiciu. Îmi spune – cei ce au furat. Cum ce au furat? Am lista tuturor, am dat-o și la corupție – nimic, sute de scrisori le-am scris. Sute de scrisori le-am scris la procuratură și nimic. Același lucru continuă, și se fură și se fură”, susține revoltat Nicolae Petrovici.

Pe lângă furtul de piatră, Nicolai Petrovici mai sesizează autoritățile, telefonic și în scris, și despre faptul că tot la Trinca, tone de var sunt arse sub cerul liber, iar astfel se poluează aerul. Pentru perseverența-i de invidiat, spune activistul, acum câțiva ani a primit medalia Meritul Civic. Deși mențiunea este una pe care mulți ar râvni-o, Nicolae Petrovici continuă să nutrească un regret. Ar vrea ca medalia să fi venit odată cu eforturile autorităților de a proteja natura în satul Trinca, lucru care nu s-a întâmplat. De ceva timp, spune că a și pierdut numărul petițiilor pe care le-a scris, însă vinovații, cel mult, au primit câte o amendă, după care și-au continuat activitatea.

”Avem în sat 20 de cuptoare, e un al doilea Cernobâl pentru satul Trinca. Dacă Petrovici vine, îi prinde în carieră pe cetățenii care distrug acolo. A venit și de la televiziune și domnul Oleg Brega la Trinca și i-o prins pe toți. Când vine poliția, însă, nu îi poate prinde pe nimeni. Când merg

mașinile cu piatră, îi chem, ei se duc acolo și râd. Îmi zic că nu au găsit pe nimeni. Cum așa, televiziune ați prind epe toți, poliția pe nimeni? (...) Așa am umblat drumurile, am cheltuit bani și sănătate. Ca să scriu o scrisoare trebuie să dau zece lei. Dar eu am sute și mii de scrisori, după cum vedeți. Cine îmi întoarce banii, tot din pensia mea am dat. În loc să îmi iau un sac de cărbuni, scriam scrisoare...”, mai povestește Nicolae Petrovici.

Abuzator condamnat cu executare, dar la libertate

Faptul că sistemul este adesea imun la plângerile din exterior, o demonstrează și arhi-cunoscutul dosar privind violurile din Internatul Psihoneurologic din Bălți. În acest caz, avocata Doina Ioana Străisteanu a fost prima care a tras semnale de alarmă, pe atunci în calitate de ombudsmană pentru Instituțiile de psihiatrie.

”Îmi aduc aminte foarte bine luna ianuarie 2013, când cunoscusem despre o plângere depusă la poliție de rudele clienței mele, fiind ei la rândul lor sunați de către ea din internat. Ei mențin legătura. (...) În plângere se indica despre viol. Clienta mea a fost cea dintâi parte vătămată, victimă care a denunțat. (...) Și iată polițiștii la investigarea unei singure plângeri au colectat plângeri de la 18 doamne care au confirmat abuz și viol din partea aceluiași medic”, relatează avocata Doina Ioana Străisteanu.

La insistența avocatei, acesta era pentru prima dată în ultimii douăzeci de ani, când beneficiarelor Internatului psihoneurologic de la Bălți li se acorda atenție. Este vorba despre două decenii în care femeile au tot scris scrisori în care povesteau ce li se întâmplă, fără a primi vreun răspuns de la cei care ar fi trebuit să le apere.

”Am fost trei avocate care am lucrat. Fiecare din noi a avut o parte din victime pe care le-am reprezentat pe parcursul acestor ani. În dosar am intervenit la începutul anului 2014, când dosarul era deja în instanța de judecată, dar nicio ședință nu avusese loc pentru că se amânau în permanență. (...) Am început a vorbi public despre acest caz atunci când am văzut cât e de gravă situația în acel internat, când am văzut că se încearcă mușamalizarea cazului, când am văzut că unii judecători râdeau atunci când victimele vorbeau și nu le luau în serios, când procurorii anulează ordonanțele, scot victimele din acest dosar și încetează pe anumite capete de învinuire dosarul împotriva inculpatului. (...) De fapt, nu a avut loc doar violul în acest internat. Fetele erau violate, supuse avortului forțat, bătute și închise. (...) Victimele din Internatul psihoneurologic din Bălți au sesizat zeci de ani la rând și s-au plâns despre abuzurile care au avut loc în acest internat. În primul rând se plâneau la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, apoi au avut plângeri către procuratura mun. Bălți. (...) La un moment dat am încercat să verific toată această informație pentru că victimele dădeau nume ale funcționarilor, cui s-au plâns și ce măsuri se întreprindeau. (...) Atunci când am făcut o sesizare la minister, mi s-a răspuns că întradevăr, în anul când fetele se plâneau la minister activau acele persoane și ele aveau ca și atribuții de serviciu monitorizarea internatelor psihoneurologice inclusiv a celui din Bălți”, își amintește Violeta Gașițoi, una dintre avocatele victimelor.

”Statul în aceste instituții nu îngrijește, dar le asigură condiții minime de supraviețuire, pentru că dacă i-ar lăsa să moară de foame, ar răspunde pentru genocid sau crime împotriva umanității. Dar le asigură minimum, (...) și când se întâmplă cazuri de abuz, se face a nu înțelege. Din declarațiile ulterioare în instanța de judecată, s-a dovedit că foarte multe din ele nici nu știau ce înseamnă sex. În depoziții așa și zic – eu nu știu ce înseamnă asta, dar iată vă spun ce au făcut cu mine”, susține Doina Ioana Străisteanu.

În consecință, după ce avocatele au bătut la numeroase uși, la trei ani distanță, în octombrie 2016, Judecătoria municipiului Bălți a luat o primă decizie în acest caz. Medicul a fost condamnat la 13

ani de închisoare cu executare, dar lăsat să plece din sala de judecată. Decizia instanței, greu de înțeles, face ca victimele și astăzi să se teamă pentru propria viață.

Primele mărturii publice despre „jaful secolului”

Abuzuri grave se întâmplă și în alte domenii. De exemplu, puțini sunt cei care nu au auzit despre fraudă de miliarde din sistemul bancar al Republicii Moldova. Au trecut doi ani de când subiectul a început să fie discutat public de către experți - la televizor, de către oamenii de rând - la bucătărie. Astăzi, doar un exercițiu de imaginație ne permite să înțelegem cum era când despre toate acestea nu se știa nimic.

”Noi am simțit că lucrurile nu merg bine în sistemul bancar încă din 2011-2012, când am fost nevoiți să intervenim în cazul InvestPrivatBank, apoi la Banca de Economii, când am fost nevoiți să dăm bani. După aceasta, lucrurile s-au liniștit cumva, venise politica fiscală, trebuiau votate mai multe legi și BEM-ul devenise pe plan secund. Cumva lucrurile erau pe linie moartă. În primăvara anului 2014 deja primeam semnale din piață, de la agenți economici, că în BEM ceva se întâmplă, că banii se încep a învârti, creditele neperformante s-au dus într-o formă dubioasă, nici de la instituție publică nu primeam lucrul acesta, decât de la persoane din piață, care pur și simplu spuneau fiți atenți, uitați, urmăriți, lucrurile merg rău. Am introdus pe ordinea de zi a comisiei subiectul BEMului, pentru mine era un lucru de rutină. Era o comisie care avea zeci de subiecte săptămânal, și BEMul era unul din aceste subiecte. Mi-a fost atunci puțin straniu că la introducerea acestui subiect deodată am fost sunat da ce îi asta, da ce faci? Ce introduci, ce discuți? Era o agitație în rândul deputaților. Între timp, câțiva oameni de afaceri au aflat că noi în comisie vrem să introducem subiectul BEM au venit la mine și mi-au arătat documente cu scheme, cum se scot banii. Eu, sincer să fiu, m-am speriat. Am întrebat, cine sunteți voi, și ei mi-au întins buletinul. Au spus să nu se tem, că au piedut afaceri, că tot ce vor este să fac așa ca ei să fie audiați la CNA. (...) Aveam o tranzacție de 30 de milioane de euro, alta de vreo zece milioane, în total se adunase în cei, de vreo 600-700 de milioane de lei puteam proba și orientativ îmi dădeam seama că vorbim de cel puțin un miliard de lei. Acum vorbim liniștit, dar atunci aceasta părea o sumă enormă, era incredibil. Eu pe mine nu mă credeam când mă uitam la aceasta”, își amintește Veaceslav Ioniță. Astăzi, Veaceslav Ioniță povestește zâmbind despre cum urma să afle din documente despre furturi în proporții nebănuite. Pe atunci, în calitate președinte al Comisiei parlamentare Buget și Finanțe, recunoaște, a avut multe ezitări înainte să ia o decizie. În primul rând, spune vădit emoționat, s-a gândit la riscurile la care își supune familia.

”Am fost șantajat că am șase dosare penale, veneau și mă întrebau dacă nu vreau să fiu ambasador într-o țară. Eu nu înțelegeam. Nu că nu stimez munca de ambasador, dar niciodată nu m-am văzut ambasador. Presiunea o făcea pe soția mea să plângă toată ziua, nu mai zic de pastile. Mereu spunea leapădă, să scapi de acolo, du-te, ai trăit o viață normală, nu îți trebuiesc așa ceva. Toata ziua plangea și du-te, du-te, du-te, du-te. (...) Te tocau așa, vreo nouă luni de zile în condițiile în care eu real nu îmi dădeam seama. Ei credeau că eu am găsit ceva, eu real încă nu aveam materiale. Când am văzut toate documentele, în două zile a trebuit să iau o decizie în două zile: tac sau nu tac. (...) Luna septembrie, când am ieșit pentru prima dată public, lumea nu își dădea seama că asta a fost etapa finală. Eu am fost tot anul sub o presiune enormă și eu nu înțelegeam din ce cauză vine presiunea. Tot mi se transmiteau fel de fel de semnale”, spune Veaceslav Ioniță.

După mijlocul anului 2014, „bătălia” a trecut în arena publică, mai multe persoane fiind condamnate pentru delapidări de milioane. Totuși, spun experții în economie, e prematur să spunem că vinovații jafului au fost identificați și trași la răspundere. La rândul lui, veaceslav Ionita spune că la libertate se mai află cel puțin câteva zeci de persoane implicate cu bună știință în furturi.

A treia tentativă de elaborare a unei legi care va proteja avertizorii

Mark Worth a fost invitat în Republica Moldova de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, pentru a ajuta la elaborarea unui proiect de lege care ar veni să îi apere pe cei ce demască încălcări ale legii. Potrivit expertului de talie internațională, protecția avertizorilor de integritate este, deocamdată, un subiect sensibil pentru întregul spațiu ex-sovietic, unde o persoană care raportează despre un abuz încă mai este asociată de societate cu un turnător sovietic, iar Republica Moldova nu este o excepție.

”Avertizarea de integritate este situația în care raportezi despre corupție sau probleme care reprezintă cazuri de corupție care dăunează interesului public. Nu vorbim despre situația când șeful a lăsat un angajat fără loc de parcare. Este mai degrabă despre situația când apa pe care o bea populația este contaminată, când au fost fraudate alegerile sau când e corupție la nivel înalt. Publicul are dreptul să știe despre asta, iar avertizorul de integritate trebuie să fie în ultimul rând sancționat. Mai degrabă acesta ar trebui să fie răsplătit”, ne-a relatat Mark Worth.

Potrivit expertei în anticorupție, Olga Bîtcă, în prezent autoritățile sunt la a treia tentativă de elaborare a unui proiect de lege ce ar veni să protejeze avertizorii de integritate. Asta, după ce primele două s-au dovedit a fi neconforme cu drepturile omului și bunele practici în domeniul anticorupției.

„Am observat două proiecte de legi consecutive pe pagina web a Ministerului Justiției, primul nu corespundea unor exigențe în materie de anticorupție și drepturile omului, al doilea nu corespundea exigențelor în materie de drepturile omului. Nu putem impune obligația de a raporta un caz de corupție sau ilegalitate comisă în detrimentul interesului public din moment ce noi nu oferim o protecție cuvenită. Când este vorba despre o lege, experții spun că mai bine nicio lege privind avertizorii de integritate decât o lege care doar să oblige și să nu ofere un real mecanism de protecție. Colegii noștri au blocat acest proiect de lege printr-o expertiză profesionist făcută. El deja era în Parlament. Acum, al treilea proiect de lege, este elaborat în incinta CNA cu un expert contractat de PNUD”, susține experta.

Guja contra Moldovei

O avertizare de integritate, spune Olga Bîtcă, ar trebui să fie ghidată pe de o parte de buna-credință a persoanei care raportează un abuz, iar pe de altă parte, la fel de important este și profesionalismul autorităților în a gestiona în continuare situația.

„Este nevoie de o astfel de lege care ar proteja inclusiv și anonimitatea, de a înțelege că acest apel nu se efectuează nu pentru un flagrant, dar pentru a comunica o informație care ar putea permite analiza, dar mai ales prevenirea pentru viitor a unor încălcări. O avertizare, ca ea să fie făcută în timp util, unul dintre criterii ar fi ca ea să stopeze alte nelegiuiri. În momentul în care persoana sună, prima, ar trebui să fie protejată confidențialitatea. Pentru ca o avertizare să stopeze alte nelegiuiri, pentru ca aceasta să se întâmple, mediul natural este în interiorul instituției. Și desigur că reacția clasică este cea de răzbunare, fie retrogradare, fie dacă nu este retrogradare oficială, este mutare la un alt post și când analizezi detaliile vezi că este, de fapt, o retrogradare ascunsă și o răzbunare mai ascunsă, mai subtilă”, este convinsă Olga Bîtcă.

Cel mai cunoscut caz de demitere a unei persoane care a vorbit public despre abuzuri îl vizează pe Iacob Guja. Bărbatul a fost demis din Procuratura Generală după ce a dat presei două scrisori în care politicul dădea indicații procurorului general. Iacob Guja și-a explicat gestul prin faptul că astfel urmărea eradicarea corupției din justiție. Pentru că nu și-a găsit dreptatea în instanțele

naționale, avocatul lui Iacob Guja decide să trimită dosarul la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. În consecință, cinci ani mai târziu, CEDO condamnă Moldova pe acest caz, statul fiind obligat să achite din bani publici peste 18 000 de euro cu tot cu de cheltuieli morale și materiale.

Avertizorii de integritate, față în față cu birocrația

Iurie Sajin, constructor de profesie, a ajuns șomer pentru că a îndrăznit să vorbească deschis despre ce se întâmplă în spatele ușilor închise, la Casa Internat pentru copii cu dizabilități mintale din Orhei. Nu știa atunci ce este un avertizor de integritate, spune, iar în tot ce a făcut s-a lăsat ghidat doar de instincte.

”M-am născut în Orhei, unde trăiesc până astăzi. Acum sunt constructor, însă anterior am fost profesor. După ce am ales să fiu constructor, firma pentru care lucrez a câștigat un tender la Casa internat. Asta se întâmplă în anul 2012, dacă nu greșesc, în septembrie-octombrie. (...) Da, toți știm despre faptul că există un asemenea internat, dar la ce se întâmplă după pereții acestuia nu ne gândim prea des. Sincer să fiu, nici eu nu știam, iar dacă mi-ar fi spus cineva, nici măcar nu aș fi crezut”, povestește Iurie Sajin.

Își amintește ca azi ziua în care i-au deschis pentru prima dată ușa câțiva băieți-beneficiari ai Casei Internat.

”În perioada când se făcea reparație în grupele lor, copiii erau transferați în alte grupe. Ei totuși veneau. Erau curioși cum se face reparație, cum va fi în final. Eu îi primeam, le povesteam, le spuneam să stea să se uite și așa am făcut cunoștință. După asta, într-o zi, copiii au zis că vor să mă roage ceva. Au spus: știți, nu avem cui să ne plângem. (...) Erau 10 sau 12 persoane care s-au apropiat de mine și m-au rugat: Domnule Iurie, mergeți vă rog la minister, la doamna Buliga și spuneți-i prin ce trecem”, își amintește bărbatul.

Atunci, pentru prima dată, mai degrabă în șoaptă decât cu voce tare, copiii i-au povestit celui pe care îl știau de numai câteva zile, despre coșmarul pe care îl trăiesc. I-au povestit despre amenințări și bătăi, pe care le primesc dacă refuză să lucreze forțat, despre cum sunt izolați în camere întunecate, li se iau cărucioarele ca să nu se poată deplasa, sau sunt lăsați fără mâncare și alte lucruri greu de imaginat.

Împreună cu o educatoare din același Internat, o parte din abuzuri au fost filmate cu un telefon mobil găsit aruncat. Acesta urma să fie începutul sfârșitului.

”Ne-am adresat nu o dată la poliție, când copiii erau bătuți. Al doilea caz în practica mea a fost când unui copil i-a fost rupt penisul. Despre abuzuri știau toți, dar la fel de bine se știa că să vorbești despre asta este categoric interzis. Îmi amintesc prima reacție a dădacei când am turnat întreaga porție de mâncare și apă. A zis – ce faceți doamnă, ia te uită ce-i îndoapă. Dvs vă duceți acasă, dar eu cu ce rămân?”, își amintește Nina Botnaru, educatoare la Casa-internat.

”Noi scriam mesaje la procuratură, primeam răspunsuri de la Lidia Popa. Scriam la poliție, primeam răspunsuri scrise de Lidia Popa, dar semnate de poliție”, mai adaugă Luiza Artiomenko. O încercare repetată de a sesiza autorităților ce se întâmplă la casa Internat din Orhei a făcut-o Iurie Sajin. ”Am ajuns la adjunctul ministrului, i-am spus această situație, la care ea mi-a spus că e imposibil, că au fost recent verificări și nimic nu s-a confirmat. Le-am spus atunci să îi dea un om de al lor, să îl prezint la internat ca și lucrător în construcții și să poată vedea din interior ce se întâmplă. În replică mi-a spus să ies pe hol să scriu o cerere. Cât făceam asta, era ora 16 fără câteva minute, adjuncta a ieșit din birou și a plecat. Spunea că îi pare rău, dar i s-a terminat ziua de muncă. Credeam că secretara va înregistra cererea, dar ea a refuzat să facă asta. Doar a zis să o las pe masă la ea și va vorbi cu adjuncta ministrului. Nici până astăzi acea cerere nu a fost înregistrată, dar acesta a fost primul pas, când am încercat să trag semnale de alarmă”, povestește Iurii Sajin

A doua zi, bărbatul a fost sunat de șef și i s-a spus că este concediat. ”Am fost sunat de șef, care mi-a zis că începând cu acel moment nu mai lucrez pentru el. Mi-a dat zece minute să plec. L-am întrebat ce am făcut. A zis că ar trebui să înțeleg și singur, că a fost sunat de Lidia Popa și că nu are nevoie de unul ca mine pentru că riscă să piardă contractul. (...) Atunci mă gândem că uite, eu sunt la libertate, spre deosebire de acei copii. Eu pot merge să mă plâng la poliție, procuratură, în instanță, am acest drept, dar... ei nu pot face asta. Cum să îi protejez? Nu știam de la ce să încep. Mi-am printat fluturași, cam o sută, pe care îi dădeam în stradă tuturor cetățenilor pe care îi vedeam. Era un îndemn, haideți împreună să atragem atenția la casa Internat din Orhei, să nu fim indiferenți fiind că după pereții acesteia se întâmplă lucruri groaznice”, susține Iurie Sajin. Cazul a ajuns în atenția opiniei publice după ce presa s-a interesat de subiect, publicând o investigație jurnalistică tematică. Directoarea instituției a fost demisă.

Ce ar trebui să facă statul?

”Ce ar trebui să facă statul? Să aibă încredere în cetățenii săi, să îi susțină și să facă tot posibilul pentru a nu crea o cultură a fricii. Eu nu spun că în Republica Moldova ea există, dar este important ca statul să intervină pentru ca aceasta să nu se instaureze. Dreptul persoanei la liberă exprimare trebuie apărat oricând și în orice situație. Ar trebui să creeze sau să delege atribuțiile unei instituții care să avertizeze de integritate, să le avertizeze interesele în orice situație și să se asigure că informațiile despre aceștia nu ajung să fie publice fără permisiunea lor. (...) Primul și cel mai important lucru pe care statul trebuie să îl facă este să înceteze să mai condamne și să mai învinuiască avertizorii de integritate”, este convins expertul Mark Worth.

Totuși, expertul mai spune că există soluții și pentru situațiile în care un cetățean are de comunicat despre un abuz, dar nu se simte protejat.

”Acum, acest lucru nu este foarte greu de făcut. Avem numeroase tehnologii care permit criptarea informațiilor și conversațiilor, pe care jurnaliștii sau orice alte persoane pot să le folosească. Deja nu mai este așa de greu”, dă asigurări expertul.

Am întrebat persoanele care au ales să vorbească public despre abuzuri, dacă le-a fost frică. Vedeți mai jos ce ne-au răspuns.

”Dacă mi-a fost frică? Sigur că da. Înțelegeam că interesele sunt mari. Sunt om matur și desigur înțelegeam că sunt foarte vulnerabilă. Da, în acel moment eram foarte vulnerabilă. (...) Nimeni nu mă putea ajuta. Eu mi-am ales drumul pe care să merg. Mergeam împotriva puterii și știind că mă agresează după pereții spitalului, familia mă apara mereu cât eram acasă, dar înțelegeam cu toții ca oricând puteam fi prinsă și în stradă” - Nina Botnaru

„Nu, eu sunt sigură că statul nu o să mă protejeze dacă o să fiu cândva în pericol. De asta eu sunt absolut convinsă. Sunt pe cont propriu” – Doina Ioana Straisteanu

“Colegii mereu întrebau, ce-ți trebuie, la ce te vâri, tu vezi că oricum nu o să dovedești nimic. Ziceau că e o luptă între interese, cu partidul democrat, la care eu le răspundeam că oricum ceva-ceva o să iasă” – Luiza Artiomenko

“Asta eu m-am angajat, dar eu când m-am angajat, automat s-a primit că și părinții mei îs angajați în procesul acesta și soția mea. Ei s-au trezit deodată într-un context în care ei nu au decis să fie. (...) Întotdeauna, cel mai mare sfat pe care vreau să îl dau este să nu vă mirați și să nu vă supărați

pe membrii familiei dumneavoastră care nu vă înțeleg. Ei, spre deosebire de Dumneavoastră, nu au luat decizia aceasta. Eu cred că lumea totuși a apreciat efortul meu de atunci. Mai târziu, dar l-a apreciat” – Veaceslav Ioniță

“De ce e important să vorbim despre asta? - De ce e important? Pentru că nu e normal, pentru că e o infracțiune. Spunem că suntem civilizați, că vrem democrație, dar, iartați-mă, acționăm ca niște porci. Nu toți, dar mulți fac asta, doar se ascund după aceste cuvinte frumoase” – Iurii Sajin.

”Eu lupt pentru că vreau ca poporul să trăiască mai bine. Să terminăm cu corupția asta, cu minciunile astea. Noi avem lege bună, dar să o păstrăm. La noi toți care încalcă legea sunt apărați. Eu m-am adresat la poliție, la oamenii legii, care trebuie să mă apere, dar nimeni nu face asta. Sunt apărați hoții, cei care încalcă legea. Dar pe mine nu mă apără nimeni până în prezent, asta-i” – Nicolae Petrovici

În Republica Moldova există mai multe posibilități de raportare a abuzurilor contrare drepturilor omului și interesului public, unele dintre care asigură anonimitatea.

Această publicație este realizată în parteneriat cu Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului, CReDO, membru al Alianței Anticorupție, ambii membri ai Coaliției regionale a Europei de Sud-Est în protecția avertizorilor de integritate, din resursele acordate de Societatea Academică Romană din România. Opiniile prezentate aparțin persoanelor care le exprimă și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.